

SMJERNICE ZA UTVRĐIVANJE IDENTITETA ILEGALNIH MIGRANATA

(USKLAĐIVANJE PROCEDURE IDENTIFIKACIJE)
ZA MARRI UČASNICE

JANUAR 2016

1 | UVOD

Cilj ovog dokumenta je da pruži pregled koraka koje treba preduzeti u cilju usklađivanja procedura utvrđivanja identiteta osoba (migranata), koje su uključene u procedure nadležnih organa MARRI učasnica.

Identitet je niz pravnih (ime, prezime) i fizičkih osobina (izgled) pojedinca koji ga razlikuju od drugih.

Ovaj dokument uzima u obzir nacionalna zakonodavstva MARRI učasnica i ne umanjuje važnost niti jedne odredbe nacionalnog zakonodavstva ili upravne prakse MARRI učasnica. Utvrđivanje i potvrda identiteta se temelji na nacionalnim zakonodavstvima MARRI učasnica. Sve MARRI učasnice utvrđuju identitet stranaca na osnovu važećih dokumenata (lične karte, pasoša). To se može uvesti kao minimum standarda u svim MARRI učasnicama u cilju konačne verifikacije identiteta.

2 | CILJ

Cilj procesa identifikacije je da obezbijedi pravilnu identifikaciju osoba koje su uključene u proceduru sa nadležnim organima.

3 | IZAZOVI

- A) Sprovođenje propisanog pretresa migranta i njegovih/njenih ličnih stvari u potrazi za relevantnim dokumentima u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom.
- B) Uspostavljanje inicijalnog povjerenja između migranta i službenika u toku intervjua.
- C) Sa posebnom pažnjom se treba fokusirati na pravilan izbor prevodioca.
- D) Uzimanje prvobitne izjave od migranta, u kojoj on/ona navodi svoj identitet (svjestan posljedica u slučaju lažnih tvrdnji)
- E) Migranti nemaju dokumente koji dokazuju njihov identitet (dokumenti su izgubljeni tokom putovanja, oduzeti su im od strane posrednika ili im nije u interesu da daju dokumente iz različitih razloga, itd.)

- F)** Prihvatanje druge dokumentacije osim one koja dokazuje identitet migranta. Prpratni dokumenti su obično oni dokumenti koji ne sadrže fotografiju ili pečat/potpis organa koji ih je izdao. Prpratni dokumenti se sve češće koriste u procesu utvrđivanja identiteta. Isto se odnosi i na kopije dokumenata.
- G)** Ocjena vjerodostojnosti dokumentacije treba da bude dio redovnog postupka; u suprotnom, to bi moglo dovesti do povećanog broja pokušaja da se vlasti prevare pomoću falsifikovanih dokumenata.
- H)** Različiti nivoi utvrđivanja identiteta: u procesu povratka, identitet ilegalnog migranta se mora utvrditi/potvrditi, jer u procesu međunarodne zaštite identitet nije odlučujući faktor.
- I)** Utvrđivanje i određivanje zemlje porijekla i utvrđivanje identiteta migranta se treba obavljati u skladu sa zakonom.
- J)** Važni faktori su i utvrđivanje ranjivih grupa (uključujući i ocjenu starosti), posrednika, sumnje u krivična djela i rad sa velikim grupama.
- K)** Podizanje svijesti dobro obučених službenika koji rade sa migrantima o značaju kontrole/verifikacije dokumenata.

4 | METODE

Bez obzira na metode koji se koriste pri utvrđivanju identiteta, u toku čitavog postupka utvrđivanja identiteta trebaju se poštovati osnovna načela jednakosti, raznolikosti i nediskriminacije. Posebnu pažnju treba posvetiti pojedincima koji su u opasnosti od fizičkih i psihičkih povreda, žrtvama trgovine ljudima, kao i onima koji se ne mogu brinuti o samima sebi i o drugima (ranjive grupe).

U slučajevima stranaca sa dokumentima i onih bez dokumenata, u MARRI učasnica se primijenjuju različite metode utvrđivanja identiteta.

GLAVNI CILJ:
potvrditi identitet osobe

A) STRANCI SA DOKUMENTIMA

MARRI učasnice uglavnom utvrđuju identitet pomoću pokazanih dokumenata (osnovni, prpratni dokumenti ili kopije takvih dokumenata) koje migrant pokaže, nakon čega uslijedi ispitivanje/verifikacija dokumenata. U takvom slučaju, nadležni organi trebaju imati mogućnost da pošalju dokument nadležnoj specijalizovanoj jedinici koja je u učasnice MARRI i koja je odgovorna za ocijenjivanje autentičnosti dokumenta.

B) STRANCI BEZ DOKUMENATA

Metodi koji se koriste radi utvrđivanja identiteta u odsustvu vjerodostojnih informacija

U slučajevima u kojima migrant nema dokumente, MARRI učasnice mogu da koriste jedan od slijedećih metoda prilikom utvrđivanja identiteta takvog migranta:

- ▶ intervju sa migrantom
- ▶ upoređivanje otisaka prstiju sa nacionalnom i drugim bazama podataka
- ▶ upoređivanje fotografija sa nacionalnom i drugim bazama podataka
- ▶ konsultacije sa zemljom porijekla (putem diplomatskih kanala ili sa službenikom za vezu)

MARRI učasnice treba da razmisle i o uvođenju i primijeni (tamo gdje to nije uvedeno) i drugih metoda, kao što su:

- ▶ analiza DNK
- ▶ procjena starosti,
- ▶ prisilne metode, uključujući i prisilni pretres ličnih stvari migranta,
- ▶ analiza jezika.

INTERVJU SA MIGRANTOM

GLAVNI CILJ: prikupiti dovoljno relevantnih informacija, kako bi se verifikovale i potvrdile izjave ukoliko su u skladu sa pratećim dokumentima i navedenim identitetom.

Intervju treba sprovesti na način koji pomaže da se sa visokim stepenom sigurnosti utvrdi zemlja porijekla stranca. Nakon toga treba da uslijedi utvrđivanje ličnog identiteta stranca. Intervju treba da omogući strancu da dokaže svoj identitet za koji je stranac: a) izričito izjavio da je njegov i b) pružio dokaze koji dokazuju da je istinit. Dokazi se potvrđuju kao validni i/ili autentični i kao dokazi koji pripadaju pojedincu. Pitanje jezika koji stranac razumije treba da se riješi na pravilan način.

Iz tog razloga, MARRI učasnice treba da angažuju prevodioca kao važan instrument za utvrđivanje identiteta. Prevodioc ima značajnu ulogu tokom intervju sa strancem, ali ne treba da ima vodeću ulogu - intervju treba da vodi odgovorni službenik. Pravilan izbor prevodioca i dobra saradnja treba da rezultiraju boljim kvalitetom intervju.

KORIŠĆENJE UPITNIKA

MARRI učasnice mogu da koriste (osnovni) upitnik u cilju prvog u nizu provjera i utvrđivanja/potvrde nacionalnog identiteta/etničke pripadnosti. Osim toga, upitnik se može se proširiti sa detaljnim pitanjima u vezi ličnog identiteta, grupa, olakšivača, plaćenog iznosa, zloupotrebe dokumenata, uvrđivanja ranjivih grupa, razloga za napuštanje zemlje porijekla, itd.

Slijedeće su grupe pitanja koja treba uključiti kao minimum u upitnik radi potvrde nacionalnog identiteta:

1. Osnovne informacije o zemlji (zastava, nacionalna himna, predsjednik, institucije, itd.).
2. Religija, etničke grupe, jezici, dijalekti.
3. Detaljna pitanja o administrativnoj podjeli (okruzi, kantoni, provincije, glavni grad, itd.).
4. Foto-pitanja.
5. Pitanja u vezi rute.

Druge tehnike i instrumenti koje preporučuju i izrađuju relevantne međunarodne organizacije, zajedno sa nacionalnim institucijama.

5 | PROCEDURE / KORACI:

Od stranaca se zahtijeva da daju lične podatke (ime, datum rođenja i adresu, itd.) - **deklarisani identitet**.

Od stranca se traži da **pruži dokaze** o deklarisanom identitetu (svaka od zemalja-članica MARRI-ja utvrđuje spisak potrebnih dokaza).

Pruženi dokazi se provjeravaju kako bi se odlučilo dali se radi o autentičnim i/ili validnim dokumentima (**Validacija**).

Stranac se upoređuje sa pruženim dokazima i/ili sa saznanjima u vezi deklarisanog identiteta, u cilju utvrđivanja dali se isti odnose na njega /nju (**Verifikacija**).

Deklarisani identitet se podvrgava provjerama, kako bi se utvrdilo dali isti postoji (**Evidencija**).

Na kraju procesa, deklarisani identitet se ili potvrđuje (Djelimično potvrđen) ili se ne potvrđuje. Ukoliko je to primjenjivo, djelimično potvrđeni identitet treba da da opis nivoa sigurnosti.

	DOKUMENT	SLIJEDEĆI KORACI
Ocijena dokumenata	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ispitati sve dokumente temeljno u cilju otkrivanja falsifikovanih /lažnih dokumenata (ukoliko je takva stručnost raspoloživa), ▶ Verifikovati vjerodostojnost pruženih dokumenata (uz pomoć nacionalnih baza podataka ili sistema, INTERPOL-a, EUROPOL-a, ambasada), ▶ Provjeriti pečate za ulaz i za izlaz, vize i sl., kako bi se potvrdila priča podnosioca zahtjeva ▶ Verifikovati način na koji je dokument dobijen (posebno u slučajevima u kojima se takvi dokumenti obično ne traže) ▶ Pretres podnosioca zahtjeva i njegovih/njenih ličnih stvari u potrazi za relevantnim dokumentima, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ukoliko se utvrdi da su dokumenti falsifikovani, tražilac treba da dobije šansu da obrazloži kako ih je dobio. ▶ Koja je vjerodostojnost pokazanih dokumenata.

PRIKUPLJANJE INFORMACIJA O IDENTITETU

IZJAVA

- ▶ Dajte strancu mogućnost da jasno deklariše svoj identitet
  - ▶ Zatražite od stranca da vam da dokaze koji potvrđuju njegov identitet
  - ▶ Koristite standardizovani obrazac /upitnik kad prikupljate osnovne informacije o ličnom identitetu (ime, prezime, itd.)
  - ▶ Fokusirajte se na pitanja vezana za utvrđivanje /verifikaciju identiteta
  - ▶ Angažujte prevodioca
-
- ▶ Koristite upitnik u toku prvobitnog pregleda i u cilju utvrđivanja/ potvrde nacionalnog identiteta/etničke pripadnosti. Upitnik se može proširiti sa detaljnim pitanjima u vezi grupa, posrednika, ruta, plaćenog iznosa, zloupotrebe dokumenata, utvrđivanja ranjivih grupa, itd.

SLIJEDEĆI KORACI

- ▶ Procijenite / uporedite prikupljene informacije sa dokumentima koji su pokazanii /dati u prilog
- ▶ Procijenite vjerodostojnost/ kontradiktornost izjava drugih pojedinaca ili grupa

	INTERVJU	SLIJEDEĆI KORACI
VERIFIKUJTE “PRIČU”	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Pripreme za intervju pomoću savremenih tehnika, razmjene informacija ▶ Intervju treba da se sprovodi na način prilagođen pojedincu, a ne kao rutinska procedura ▶ Prikupite tačne i sigurne informacije o razlozima podnosioca za podnošenje zahtjeva za zaštitu na fer i efikasan način ▶ Pomognite podnosiocu zahtjeva da ispriča čitavu priču time što ćete postavljati odgovarajuća pitanja na odgovarajući način ▶ Dajte tražitelju mogućnosti da pojasni eventualne nedosljednosti ▶ Prikupite informacije o razlozima za napuštanje zemlje porijekla ▶ Posmatrajte vanjski izgled podnosioca zahtjeva (karakteristične crte lica, boja kože...) i donesite zaključak na osnovu ličnog iskustva 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Procijenite dali je priča u skladu sa pokazanim dokumentima / informacijama o zemlji porijekla ▶ Održavajte dobru saradnju sa prevodiocem
	BIOMETRIJA	SLIJEDEĆI KORACI
UZMITE OTISKE PRSTIJU I FOTOGRAFIJU	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Uzmite otiske prstiju u skladu sa važećim zakonom ▶ Verifikujte otiske uporedivši ih sa postojećom bazom podataka ▶ Fotografišite podnosioca zahtjeva ▶ Provjerite lične podatke provjerivši ih u nacionalnoj bazi podataka (upozorenja, potjernice, vize, prelasci granica...) i u međunarodnim bazama podataka (t.j. INTERPOL). 	

SARADNJA	<p style="text-align: center;">SARADNJA SA AMBASADAMA/KONZULATIMA</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Održavajte dobru saradnju sa ambasadama (konzularnim odijeljenjima, policijom i kulturnim atašeimma) i konzulatima ▶ Verifikujte dokumente i/ili informacije putem ambasada ▶ Angažujte službenika za vezu (ubrzajte proces, razmijenite informacije) 	<p style="text-align: center;">SLIJEDEĆI KORACI</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Održavajte u kontinuitetu dobru saradnju sa međunarodnim organizacijama koji su prisutni na lokalnom nivou.
OSNOVNE INFORMACIJE	<p style="text-align: center;">INFORMACIJE O ZEMLJI POREKLA - IZP</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Prikupite i budite upoznati sa relevantnim i ažurnim informacijama o zemlji porekla, kako bi razumeli situaciju tražitelja ▶ Odgovarajuće korišćenje prikupljenih IZP ▶ Linkovi sa zemljama porekla (aneks ovog dokumenta) 	<p style="text-align: center;">SLIJEDEĆI KORACI</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Potvrdite ili ukažite na nedosljednosti u vezi elemenata njegovih/njenih izjava i IZP.
	<p style="text-align: center;">RAZMJENA INFORMACIJA</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Razmjena informacija sa relevantnim organima u zemlji kao i u drugim državama u cilju utvrđivanja identiteta (t.j. PCC SEE) 	<p style="text-align: center;">SLIJEDEĆI KORACI</p>

SARADNJA SA NEVLADINIM I SA MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA

SLIJEDEĆI KORACI

SARADNJA

- ▶ Zatražite pomoć od relevantnih međunarodnih organizacija u procesu utvrđivanja identiteta (na pr., UNCHR, IOM)
- ▶ Zatražite pomoć od relevantnih nevladinih organizacija u procesu utvrđivanja identiteta kada je to potrebno
- ▶ Dostavite relevantne informacije o slučaju međunarodnim i nevladinim organizacijama, kako bi dobili informacije koje su potrebne radi utvrđivanja identiteta
- ▶ Saradnja sa strancima iz trećih zemalja (koji žive u zemlji i imaju relevantna znanja o zemlji porijekla)

KORISNI LINKOVI ZA ZEMLJE PORIJEKLA:

EUROPEAN ASYLUM SUPPORT OFFICE	https://easo.europa.eu/ asylum-documentation/ easo-publication-and-documentation/	Javno dostupni dokumenti daju opštu sliku stanja u odabranim zemljama
EUROPEAN COUNTRY OF ORIGIN INFORMATION	www.ecoi.net	Sistem za zemlje porijekla austrijskog Crvenog Krsta, koji prikuplja, strukturira i obrađuje javno dostupne informacije o zemljama porijekla, sa fokusom na potrebe advokata koji zastupaju tražitelje azila, savjetnike izbjeglica i osoba koje odlučuju o zahtjevima za azil i druge forme međunarodne zaštite.

REFWORLD	www.unhcr.org/ refworld/	Daje sliku o opštoj situaciji u odabranim zemljama.
AMNESTY INTERNATIONAL	www.amnesty.org	Daje sliku o opštoj situaciji u odabranim zemljama.
HUMAN RIGHTS WATCH	www.hrw.org	Daje sliku o opštoj situaciji na polju ljudskih prava u odabranim zemljama.
INTERNATIONAL CRISIS GROUP	www.crisisgroup.org	Daje sliku o opštoj situaciji u odabranim zemljama.
UK BORDER AGENCY	www.gov.uk/ government/collections/ country-information- and-guidance	Daje informacije o zemlji porijekla tražitelja azila.
UK FOREIGN & COMMONWEALTH OFFICE	http://centralcontent. fco.gov.uk/	Daje sliku o opštoj situaciji u odabranim zemljama.
KURDWATCH	www.kurdwatch.org/	Daje izvještaje o slučajevima povrede ljudskih prava Kurda u Siriji.

British Embassy
Skopje

Ova publikacija je izrađena uz podršku Ambasade Velike Britanije u Skoplju, u okviru projekta Poboľšanje procedura za utvrđivanje identiteta ilegalnih migranata u MARRI regionu. Stavovi i mišljenja izraženi u ovoj publikaciji ne odražavaju stavove Britanske ambasade u Skoplju.

